

Delegatura w Lublinie
20-079 Lublin, ul. Dolna 3-go Maja 5
Tel. (0-81) 532-35-31, 532-54-48,
Fax (0-81) 532-08-26
E-mail: lublin@uokik.gov.pl

Lublin, dnia 12 września 2007 r.

RLU – 61 – 9/07/EW

Decyzja RLU Nr 34/2007

I. Na podstawie art. 23c ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 244 poz. 2080, z 2006 r. Nr 157 poz. 1119, Nr 170 poz.1217) w związku z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz. 331 ze zm.), oraz stosownie do art.28 ust.6 tej ustawy i §6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. nr 18 poz.172 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego o stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej w L - działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za naruszające zbiorowe interesy konsumentów praktyki Spółdzielni Mieszkaniowej w L. polegające na stosowaniu we wzorcu Umowy korzystania z sieci telewizji kablowej i Regulaminie świadczenia usług telewizji kablowej stosowanym wobec konsumentów zapisów o treści:

1. We wzorcu Umowy korzystania z sieci telewizji kablowej:

- a. § 8 pkt 2 o treści: *Operator nie ponosi odpowiedzialności za przerwy w dostarczaniu sygnału z przyczyn niezależnych od Operatora, a w szczególności, w przypadku braku lub przerw w nadawaniu sygnału przez nadawcę, braku energii elektrycznej, itp.- wpis w Rejestrze pod numerami 680 i 797,*
- b. § 13 pkt 3 o treści: *Ewentualne spory podlegają rozpatrzeniu przez Sąd właściwy dla Operatora- wpis w Rejestrze pod numerem 565,*

2. W Regulaminie świadczenia usług telewizji kablowej:

a. Rozdział VI pkt 2 o treści: *Operator odpowiada za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązań za wyjątkiem sytuacji, gdy przyczyna leży poza Operatorem, a w szczególności, w przypadku braku lub przerw w nadawaniu sygnału TVK przez nadawcę, braku energii elektrycznej, oraz działania innych czynników o charakterze siły wyższej – wpis w Rejestrze pod numerem 680 i 797,*

b. Rozdział VIII pkt 5 o treści: *Abonentowi przysługuje prawo obniżenia opłaty abonamentowej, w wysokości 1/30 części za każdy dzień wynikający z awarii, po upływie 3 dni od dnia jej zgłoszenia- wpis w Rejestrze pod numerem 211,*

c. Rozdział XII pkt 8 o treści: *Ewentualne spory podlegają rozpatrzeniu przez Sąd właściwy dla Operatora- wpis w Rejestrze pod numerem 565,*

stanowiących postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu

postępowania cywilnego, co stanowi naruszenie art. 23a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów **i nakazuje się zaniechanie ich stosowania.**

Uzasadnienie

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Lublinie dokonała na początku 2007 r. analizy stosowanych przez Spółdzielnię Mieszkaniową w L., zwaną dalej Spółdzielnią, wzoru Umowy i Regulaminu świadczenia usług telewizji kablowej pod kątem ich zgodności z treścią art. 23 a ust.1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2005 r. Nr 244 poz. 2080 ze zm.).

Zakwestionowane przez organ antymonopolowy postanowienia znajdują się we wzorcu Umowy korzystania z sieci telewizji kablowej i Regulaminie TV kablowej stosowanym przez Spółdzielnię.

Mając na względzie powyższe, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu albo organ antymonopolowy) wszczął z urzędu wobec Spółdzielni postępowanie administracyjne o stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, co mogło stanowić naruszenie art. 23a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

W odpowiedzi na zarzuty przedstawione w postanowieniu o wszczęciu postępowania przedsiębiorca poinformował, iż treść kwestionowanych przez organ antymonopolowy zapisów ulegnie zmianie w najbliższym czasie po zaakceptowaniu przez władze Spółdzielni. Równocześnie przesłano nowy wzorzec Umowy i Regulaminu ze zmienionymi zapisami kwestionowanych postanowień.

Organ antymonopolowy ustalił, co następuje.

Spółdzielnia Mieszkaniowa w L. prowadzi działalność na zasadzie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

Przedsiębiorca ten świadczy usługi w zakresie dostarczania sygnału w sieci telewizji kablowej w zakresie programów radiowych i telewizyjnych, zawierając umowy z osobami fizycznymi. Do zawieranych umów dołączany jest Regulamin świadczenia usług TV kablowej (zwany dalej Regulaminem). Spółdzielnia prowadzi działalność na terenie miasta L.

Wymienione wyżej dokumenty zawierają m.in. następujące zapisy.

1. Wzorzec Umowy korzystania z sieci telewizji kablowej:

- b. § 8 pkt 2 o treści: *Operator nie ponosi odpowiedzialności za przerwy w dostarczaniu sygnału z przyczyn niezależnych od Operatora, a w szczególności, w przypadku braku lub przerw w nadawaniu sygnału przez nadawcę, braku energii elektrycznej, itp.,*
- b. § 13 pkt 3 o treści: *Ewentualne spory podlegają rozpatrzeniu przez Sąd właściwy dla Operatora,*

2. Regulamin świadczenia usług telewizji kablowej:

- a. Rozdział VI pkt 2 o treści: *Operator odpowiada za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązań za wyjątkiem sytuacji, gdy przyczyna leży poza Operatorem,*

a w szczególności, w przypadku braku lub przerw w nadawaniu sygnału TVK przez nadawcę, braku energii elektrycznej, oraz działania innych czynników o charakterze siły wyższej,

b. Rozdział VIII pkt 5 o treści: Abonentowi przysługuje prawo obniżenia opłaty abonamentowej, w wysokości 1/30 części za każdy dzień wynikający z awarii, po upływie 3 dni od dnia jej zgłoszenia,

c. Rozdział XII pkt 8 o treści: Ewentualne spory podlegają rozpatrzeniu przez Sąd właściwy dla Operatora.

W toku postępowania Spółdzielnia poinformowała, iż treść zakwestionowanych przez organ antymonopolowy postanowień została zmieniona, a zmiany zostaną wprowadzone po zaakceptowaniu ich przez władze Spółdzielni.

W Rejestrze postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone znajdują się wpisane klauzule o treści:

1. wpis pod numerem 211- „Prawo do obniżenia opłaty abonamentowej przysługuje abonentowi wtedy, gdy brak sygnału spowodowany awarią był dłuższy niż 3 dni robocze. Od tego momentu za każdy następny dzień braku sygnału od abonenta odliczana jest 1/30 jego wysokości- wyrok SOKiK z dnia 08 grudnia 2004 r., sygn. akt XVII Amc 68/03, wpisano dnia 06 stycznia 2005 r.,

2. wpis pod numerem 565- „Właściwym dla rozstrzygania sporów wynikających z regulaminu świadczenia usług jest sąd powszechny właściwy dla siedziby Operatora” – wyrok SOKiK z dnia 29 września 2005 r., sygn. akt XVII Amc 57/03, wpisano dnia 04 listopada 2005 r.,

3. wpis pod numerem 680- „PTK nie ponosi odpowiedzialności za zakłócenia w odbiorze programów telewizyjnych i radiowych rozprowadzanych w sieci telewizji kablowej wynikające z przyczyn niezależnych od PTK, a w szczególności występujących poza siecią”- wyrok SOKiK z dnia 23 lutego 2005 r., sygn. akt XVII Amc 3/04, wpisano dnia 05 kwietnia 2006 r.,

4. wpis pod numerem 797- „ Operator nie ponosi odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług wynikłe z faktu niewłaściwego funkcjonowania sieci telekomunikacyjnych innych operatorów telekomunikacyjnych”, wyrok SOKiK z dnia 14 marca 2005 r., sygn. kat XVII AmC 21/04 , wpisano dnia 04 lipca 2006 r.

Organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Wszczynając wobec Spółdzielni postępowanie administracyjne, organ antymonopolowy postawił temu przedsiębiorcy zarzut naruszenia art. 23a ust. 1 i 2 ustawy antymonopolowej. Należy zauważyć, iż w dniu 21 kwietnia 2007 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz. 331 ze zm.). W myśl art. 131 ust. 1 tej ustawy, do postępowań wszczętych na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, i nie zakończonych do dnia wejścia w życie ustawy nowej, stosuje się przepisy dotychczasowe. Zastosowanie w niniejszej sprawie znajdują zatem przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (ustawy antymonopolowej) w poprzednim brzmieniu.

Zgodnie z treścią art. 23a ust. 1 ustawy antymonopolowej przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Art. 23a ust. 2 stanowi, że za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które

zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.

W niniejszej sprawie postawione Spółdzielni zarzuty, aby mogły być skutecznie ocenione w ramach art. 23a ust. 1 i 2, muszą spełniać poniższe przesłanki:

1. być działaniem bezprawnym i polegać na stosowaniu w obrocie konsumenckim postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone,
2. godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Pojęcie „porządek prawny” obejmuje nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej, a także nakazy i zakazy wynikające z norm moralnych i obyczajowych określanych jako zasady współżycia społecznego.

W niniejszej sprawie działanie przedsiębiorcy, polegające na stosowaniu postanowień wzorców umów wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, należy uznać za bezprawne nie tylko ze względu na fakt zdefiniowania w art. 23a ust. 2 ustawy antymonopolowej określonej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

O bezprawności tego działania Spółdzielni przesądza również rozszerzona skuteczność wyroku w sprawie o uznanie postanowień umownych za niedozwolone, co wynika z art. 479⁴³ k.p.c.

W momencie wpisania do rejestru zapisu uznanego przez sąd za niedozwolone postanowienie umowne, zapis staje się on samodzielnie funkcjonującą zasadą, która została zakwestionowana. Ze względu na rozszerzoną skuteczność wyroku, klauzule spełniają funkcję podobną do przepisów prawa, zaś posługiwanie się nimi w kontaktach z konsumentami jest zakazane.

Wzorce umów, regulaminy stosowane przez przedsiębiorców w kontaktach z konsumentami podlegają szczególnej kontroli. Wzorzec umowy to doktrynalne określenie wszelkich jednostronnie przygotowanych z góry przed zawarciem umowy, gotowych klauzul umów w postaci warunków umów, ich wzorów, **regulaminów** itp. (*E. Łętowska*, Prawo umów konsumenckich, C.H. Beck 2002, s. 292). W systemie polskiego prawa cywilnego ustawodawca przewidział instytucję abstrakcyjnej kontroli wzorców umownych, realizowanej w drodze postępowania o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie (wyroki: z dnia 29 września 2005 r., sygn. akt: VI Aca 381/05; z dnia 16 listopada 2005 r., sygn. akt VI Aca 473/05), „celem postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone jest tzw. abstrakcyjna kontrola wzorców, dokonana w oderwaniu od konkretnej umowy, zaś wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich stosowania ma, zgodnie z art. 479⁴³ k.p.c., od chwili wpisania do odpowiedniego rejestru, skutek także wobec osób trzecich(...) Wpisanie do rejestru wzorca umowy uznanego za niedozwolony wyłącza ponowne wytoczenie powództwa w tym przedmiocie, także przez osobę nie biorącą udziału w sprawie, w której wyrok wydano, zaś pozew obejmujący takie powództwo podlega odrzuceniu na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.” – uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2003 r. III CZP 95/03 (OSNC 2005/2/25).

Dokonując zatem oceny treści postanowień umownych wykorzystywanych przez przedsiębiorców we wzorcach umownych należy wykorzystywać reguły interpretacji wykształcone w nauce prawa i praktyce orzeczniczej. Stąd też, niedozwolone będą takie postanowienia umów, które mieszczą się w „hipotezie” klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej.

W niniejszej sprawie organ antymonopolowy zakwestionował poniższe zapisy zamieszczone w wykorzystywanym przez Spółdzielnię wzorcu Umowy korzystania z sieci telewizji kablowej i Regulaminie usług TV Kablowej z uwagi na ich tożsamość z klauzulami wpisanymi do Rejestru.

W ocenie Prezesa Urzędu:

1. Zapis § 8 pkt 2 wzorca Umowy o treści: *Operator nie ponosi odpowiedzialności za przerwy w dostarczaniu sygnału z przyczyn niezależnych od Operatora, a w szczególności, w przypadku braku lub przerw w nadawaniu sygnału przez nadawcę, braku energii elektrycznej, itp.* i Rozdziału VI pkt 2 Regulaminu stosowanego przez Spółdzielnię o treści: *” Operator odpowiada za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązań za wyjątkiem sytuacji, gdy przyczyna leży poza Operatorem, a w szczególności, w przypadku braku lub przerw w nadawaniu sygnału TVK przez nadawcę, braku energii elektrycznej, oraz działania innych czynników o charakterze siły wyższej, są zapisami tożsamymi z zapisami wpisanymi do Rejestru pod numerami 680 i 797, uznanymi już za niedozwolone postanowienia umowne wyrokami SOKiK z dnia 23 lutego 2005 r., sygn. akt XVII Amc 3/04, wpisano dnia 05 kwietnia 2006 r. i z dnia 14 marca 2005 r., sygn. akt XVII AmC 21/04, wpisano dnia 04 lipca 2006 r.*

Porównywane zapisy nie zachowują wprawdzie identycznego brzmienia, jednakże analiza ich treści prowadzi do wniosku, iż wywołują one identyczne skutki. Istotą tych klauzul jest wyłączenie przez operatora telewizji kablowej odpowiedzialności za niewykonanie lub niewłaściwe- niezgodne z zawartą z konsumentem umową, usług w przypadku awarii u nadawcy programu radiowo-telewizyjnego. Prowadząc tego typu działalność operator odpowiada za działania osób/podmiotów za pomocą, których wykonuje swoje zobowiązanie. Niewątpliwie takimi podmiotami są nadawcy sygnału. Stąd operator musi mieć świadomość ponoszonego ryzyka i podjąć działania minimalizujące ujemne skutki zachowań innych podmiotów, z którymi współpracuje. Nie może natomiast przerzucać tych skutków na abonenta w postaci wyłączenia swojej odpowiedzialności za tego typu zdarzenia. W przypadku zaistnienia takich zdarzeń konsekwencje muszą obciążać operatora a nie konsumenta. Natomiast zapis stosowany przez Spółdzielnię i zapisy wpisane do Rejestru naruszają interesy konsumentów, bo pozbawiają ich prawa żądania zwrotu opłaty za nienależyte świadczone usługi.

2. Zapis § 13 pkt 3 o treści: *Ewentualne spory podlegają rozpatrzeniu przez Sąd właściwy dla Operatora-* i zapis Rozdziału XII pkt 8 Regulaminu stosowanego przez Spółdzielnię o treści: *: Ewentualne spory podlegają rozpatrzeniu przez Sąd właściwy dla Operatora-* są tożsame z zapisem wpisanym do Rejestru pod numerem 565, uznanym już za niedozwolone postanowienie umowne wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie-Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 29 września 2005 r. Sygn. akt XVII Amc 57/03 i wpisanym do Rejestru dnia 04 listopada 2005 r.

Porównywane zapisy nie zachowują wprawdzie identycznego brzmienia, jednakże analiza ich treści prowadzi do wniosku, iż wywołują one identyczne skutki. Istotą tych klauzul jest zastrzeżenie przez operatora, jako sądu właściwego do rozpatrzenia ewentualnych sporów wyłączenie sądu właściwego dla siedziby operatora, gdy z przepisów ogólnych prawa wynika, że sądem właściwym powinien być sąd ze względu na siedzibę pozwanego. Ze względu na fakt, że nie w każdym sporze pozwanym będzie operator, stąd wskazanie właściwości miejscowej tylko jednego sądu jest naruszeniem prawa.

3. Zapis Rozdział VIII pkt 5 Regulaminu o treści: *Abonentowi przysługuje prawo obniżenia opłaty abonamentowej, w wysokości 1/30 części za każdy dzień wynikający z awarii, po upływie 3 dni od dnia jej zgłoszenia* jest tożsamy z zapisem uznanym wyrokiem SOKiK

z dnia 08 grudnia 2004 r. za niedozwolone postanowienie umowne, sygn. akt XVII Amc 68/03 i wpisanym dnia 06 stycznia 2005 r. do Rejestru pod numerem 211.

Porównywane zapisy nie zachowują wprawdzie identycznego brzmienia, jednakże analiza ich treści prowadzi do wniosku, iż wywołują one identyczne skutki. Istotą tych klauzul jest całkowity lub częściowy brak zwrotu abonentowi opłaty za okres nie świadczonych usług. Zastrzeżenie, że zwrot dokonywany będzie dopiero od trzeciego dnia zgłoszenia awarii jest bardziej niekorzystny aniżeli wpisany w rejestrze, gdyż wskazuje jako datę początkową biegu trzydniowego terminu dopiero dzień zgłoszenia awarii przez konsumenta, a nie dzień zaprzestania świadczenia usług.

Uwzględniając powyższe należy uznać, iż kwestionowane zapisy wzorca umowy i Regulaminu świadczenia usług stosowanego przez Spółdzielnię mieszczą się w „hipotezach” wymienionych klauzul wpisanych do Rejestru. Tym samym udowodniono, iż spełniona została przesłanka bezprawności działania tego przedsiębiorcy polegającego na stosowaniu w obrocie konsumenckim postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Druga z wymienionych wyżej przesłanek jest spełniona, gdy dane działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów, jako zbiorowości, gdyż ustawa antymonopolowa chroni interesy nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zidentyfikować. Z takim przypadkiem mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Działanie Spółdzielni godzi w interesy ogółu obecnie korzystających z jej usług konsumentów, ale także każdego potencjalnego konsumenta, który zdecyduje się zawrzeć z tym przedsiębiorcą umowę o dostarczanie sygnału w sieci telewizji kablowej, gdyż do umowy tej obowiązuje Regulamin określających prawa i obowiązki stron nie uregulowane w samej umowie. Naruszane przy tym interesy konsumentów nie mają jednostkowego charakteru, ale są wspólne dla z góry nieustalonej zbiorowości konsumentów. Należy zatem stwierdzić, iż spełniona została druga z przesłanek uznania działania Spółdzielni za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

W związku ze spełnieniem obu przesłanek należało uznać, iż działanie Spółdzielni stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, wymienioną w art. 23a ust. 1 i 2 ustawy antymonopolowej i nakazać zaniechanie jej stosowania.

W świetle powyższego należało orzec, jak w sentencji.

Ze względu na fakt, że do dnia wydania niniejszej decyzji Spółdzielnia nie poinformowała Prezesa UOKiK, czy deklarowane zmiany zostały wprowadzone oraz z jaką datą, a także, czy i kiedy dokonano aneksowania umów zawartych z zakwestionowanymi zapisami, uznano za zasadne nakazanie zaniechania stosowania stwierdzonych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Od niniejszej decyzji, na podstawie art. 78 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c., przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Lublinie, w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia decyzji.

Otrzymuje:
Spółdzielnia Mieszkaniowa
w L.